

Laat Het Zijn

Een inspirerende interpretatie van de *Daodejing* van Laozi

Bart Bulteel

Copyright, Bart Bulteel
Alle rechten voorbehouden

Eerste druk, 2020, BraveNewBooks, Rotterdam
Foto cover: Langestraat 2 in Brugge, 8 december 2019, 15u20.

ISBN: 9789402139709

Zie ook voor andere boeken van de auteur op de websites:

www.overleveninvrijheid.be en www.leefhetzelf.be

Heeft u een vraag? Dan kunt u mailen naar bartje.bulteel@pandora.be

井

Uit deze mag uitsluitend iets verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, opnamen, of op welke andere wijze ook, hetzij chemisch, elektronisch of mechanisch, na voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur-uitgever.

Voor Stan

Hoe hard het lot met kwelling u mag slaan,
Wees stil, ge maakt het erger, laat begaan.
Wie duwt de golven van de zee terug?
De poging zelf doet weer een golf ontstaan.

J.H. LEOPOLD (1865-1925)

In

De oude wijze man *Laozi* (ook Lao-Tse, Lau-Tzeu, Lao-Tseu) wou in de vijfde eeuw voor onze jaartelling China verlaten uit onvrede met de tijdsgeest, en met de toenmalige maatschappelijke en politieke situatie. Aan de westgrens van het land, op een hoog in de bergen gelegen bergpas, smeekte de grenswachter *Guanyinzi* aan *Laozi* om zijn filosofische ideeën op papier te zetten. En zo zou het boek *Daodejing* (ook *Tao Te Tjing*) van *Laozi* ontstaan zijn. In feite staat de uitdrukking "het land verlaten in het westen" in China als een metafoor voor "het leven verlaten", voor "sterven".

Van de vele uitgaven die er van de *Daodejing* zijn gaat mijn voorkeur uit naar die van Prof. H. Van Praag (Ankh-Hermes, 1986, elfde druk). Hij baseert zich dan weer op de vertaling uit het Chinees van ir. J.A. Blok. De versie die nu voor jou ligt is dus een interpretatieve bewerking van de tekst van Prof. H. Van Praag.

Een veronderstelling, waar de meesten het momenteel over eens zijn, is dat niet één persoon, niet één figuur zoals de filosoof *Laozi* de tekst heeft geschreven, maar dat het boek in feite een verzameling is van veel oudere Chinese gezegden en wijsheden, die tot dan mondeling werden overgeleverd, en dat iemand zoals *Laozi* zou hebben verzameld in één boek. Wie nu de *Daodejing* leest herkent er nog steeds de algemeen geldende, universele en tijdloze, wijsheden in. Het boek betekent al sinds 1986 heel veel voor mij.

Voor het woord "*Dao*" (ook *Tao*) uit de titel van het oorspronkelijke boek *Daodejing* bestaat geen correcte Nederlandse term die de exacte betekenis kan weergeven. Meestal wordt het vertaald met "de Weg", maar dat is te eenzijdig. Het verwijst dan naar het aspect van de cirkelbeweging in de natuur, en de weg die het universum gaat. *Dao* is echter een typisch Chinees woord dat betrekking heeft op alle dingen die er bestaan, maar die ook alle mogelijke beschrijvingen ervan te boven gaat. Het is volgens Maarten Timmer "de essentie van het proces van groei en verandering in de natuur en in alles wat bestaat. *Tao* is niet gepersonifieerd, grijpt niet in, handelt niet en is niet bewust. Het is de verzoening van alle tegenstellingen. De symbolen van *Tao* zijn symbolen van energie. De uitdrukking "In *Tao* zijn" is dan "de volledige verwerkelijking van de zin van het bestaan".... "Het symbool van *Tao* is het centrale witte licht. *Tao* is de bewuste weg die moet verenigen wat gescheiden is. Uit *Tao* ontstaan de beginselen van de werkelijkheid."

Andere vertalers noemen de *Dao* ook wel: "de Zin", "de Bewuste Weg", "de Natuurlijke Orde", "het Bewustzijn", "het Ene", "het Wezen", "de Leegte", "het Niets", "Het", of zelfs "God". Naar analogie met het woord "Ongrond" van de mystici Jacob Böhme (1575-1624) en Erik Van Ruysbeek (1915-2004) noem ikzelf de "Dao" liever "In-grond", omdat het energetische ingronddelijke overal "in" aanwezig is, zowel in het niets (als leegte, als energie) als in het alles (als verschijnsel, als materie).

Het woord "De" (ook *Tê*) wordt dan weer vaak als "deugd" vertaald, als "de deugdelijke werkzaamheid" van de *Dao*. Vandaar *Dao-De-Jing*, wat letterlijk betekent: "het oude boek (*Jing*) van de Weg (*Dao*) en de Deugd (*De*)". Andere vertalers noemen de "De" dan weer "de innerlijke kracht". Dan zou de titel van de *Daodejing* ook kunnen zijn "het oude boek van de In-grond en de werking van haar innerlijke kracht".

Een centrale gedachte in de *Daodejing* is het feit dat de *Dao* alles zelf realiseert, in zichzelf, door niet in te grijpen (ook *wu-wei* = handelen door niet-handelen), dus door de spontane natuurlijke werking van zichzelf, als een "vanzelf-zo-zijn" van "het-alles-wat-is".

Deze natuurlijke werkzame spontane Orde, als *Dao*, is tijdloos en eeuwig, en de auteur *Laozi* nodigt ons uit om "in de *Dao*" te zijn, erin te blijven, er steeds naar terug te keren, er zich altijd van bewust te zijn, of het als voorbeeld te zien, als richtsnoer. De auteur van de *Daodejing* richt zich naar mensen die "nobel" willen zijn, naar de "edele mens" of naar "de mens die naar wijsheid zoekt". Hij wijst erop dat "gewone" mensen (de massa, de *mainstream*) meestal actief willen ingrijpen, willen controleren, forceren, erg ik-gericht zijn, geen vertrouwen hebben, enz. Terwijl "een wijs iemand" de *Dao* als ervaring in zichzelf (h)erkent, erop steunt, en daardoor "zichzelf" of het "ego" heeft verloren, omdat het er in feite niet is, er nooit is geweest, er nooit zal zijn, want er is alleen maar de *Dao*, de weg van de energie van de In-grond.

Door de wijsheden van de *Daodejing* op te nemen, toe te laten, te integreren, is er als het ware een autonoom proces van zelfverwerkelijking of individuatie aan de gang, en wordt iemand vanzelf wat deze in wezen al is, al van voor het ontstaan er is, nl. als de natuurlijke Orde zelf, als In-grond zelf, als *Dao* zelf, en de uitwerking daarvan is dan weer te zien aan de vanzelf-zo gevolgen, aan "de innerlijke kracht" die bij "een wijs iemand" merkbaar is, en in de resultaten van het geleefde leven.

Omdat alles en iedereen alleen maar In-grond is, hoeft "een wijs iemand" nergens in te grijpen, niet te handelen, niets te doen, dan alleen maar te Zijn, slechts "In-grond-Zijn". Vandaar de titel van dit boek: "Laat Het Zijn". Laat de In-grond (Het) gewoon Zijn, laat In-grond werkzaam zijn, actief zijn, in de plaats van het beperkte "ego" of "ikje". Daaruit volgt dan automatisch een ethische levenswijze die zich kenmerkt door geduld, vertrouwen, bescheidenheid, goedheid, mededogen en onvoorwaardelijke liefde.

In onze hyperkinetische tijd, waarin iedereen zichzelf voorbij holt, is het zich rustig laten drijven op de innerlijke kracht van de In-grond een mystieke realisatie van het mensbeeld. Na de biologische, fysieke, materiële, intellectuele en psychische prestaties is een mystieke fase haast onvermijdelijk geworden, ook al omdat al het voorgaande te statisch, te beperkend en te zelfdestructief blijft.

Naar analogie van de woorden van Erik Van Ruysbeek (*"De eeuwigheid is nu"*, over eenheidservaring en louter zijn, Servire uitgevers bv, Utrecht, 1998) zou ik zeggen: *"Echte genade is plots geabsorbeerd worden door de In-grond, er wat het ego betreft erin vergaan, er totaal in opgaan. Het is In-grond die plots het ego verdrinkt in zijn universele essentie. Als het is gebeurd leven we, zelfs niet verwonderd, in de nieuwe evidentie verder.... De sprong naar een andere dimensie gebeurt altijd in een plotselinge mystieke openbaring, een ervaring die vanuit het tijdruimtelijke ik noch haalbaar noch bewijsbaar is. Het is de verlichtingssprong van alle mystici, die het leven illumineert en radicaal verandert. Vanuit deze ervaring kan men eveneens zeggen: "ik ben het al, en niet het ego dat ik dacht te zijn.... Hoe dieper de mystieke ervaring zich van ons meester maakt, hoe evidenter en eenvoudiger het ingrondelijke leven zal worden. Gaandeweg worden we dan zelf meer en meer bewuste In-grond en vinden we wegen om ons leven zo te beleven en in te richten dat problemen of theorieën er geen plaats meer in vinden, tenzij als een plezierig maar onbelangrijk spel van het mentale... De mens is niet-dualiteit. Hij valt in de dualiteit. Hij vindt de niet-dualiteit terug. Van één wordt hij twee. Van twee wordt hij weer één, wat hij altijd geweest is... Met deze eenvoudige sleutel wordt het geheim van alle mystiek geopend. Dit terugkeren naar niet-dualiteit kan in alle bewustzijnsinhouden en handelingen van ons dagelijks leven waargemaakt worden... God kent niet. Hij is. Zou hij kennen, dan was er iets buiten hem. Dan was er niet één maar twee. Dan was hij God niet. Zolang de mens In-grond kent, is er dualiteit. Maar hij kan de openbaring krijgen In-grond te zijn, omdat hij In-grond is. Zijn ego is dan uitgeblust en alleen de In-grond bestaat nog... Mystiek is in feite eenvoudig. Ga zitten, laat je denken en je beelden je niet meer afleiden. Wees alleen maar Zijn en uiteindelijk In-grond. Laat wat je bent je weer vullen..."*

Deel I

Over de In-grond